

IP-RÄTTIGHETER FÖR UNGA

A-gruppens uppgifter

**Bekanta dig med
undervisningsmaterialet om
upphovsrätt och industriella
rättigheter. (Tussitaikuri-videor
samt bildspel under ledning
av läraren.)**

1. Para ihop begreppsalternativen

IP-rätter

Rätt som är närstående till upphovsrätt som bland annat skyddar utövande konstnärer och producenter.

Upphovsrätt

Ensamrätt bland annat till en uppfinning eller ett märke, som hindrar andra från att utnyttja dessa utan tillstånd.

Närstående rättighet

Ensamrätt som en uppfinnare eller ett företag kan ansöka om för sin uppfinning.

Moraliska rättigheter

Upphovsrätt och industriella rättigheter

Förfalskad produkt

Kännetecknen med vilket varorna eller tjänsterna särskiljs från konkurrenternas motsvarande varor eller tjänster.

Ekonomiska rättigheter

Ensamrätt som skyddar produktens design.

Industriell rätt

En kommersiell produkt som utan tillstånd har försetts med ett annat företags varumärke eller ett varumärke som kan blandas ihop med det.

Varumärke

Rätt att fatta beslut om tillverkning av exemplar av verket och om att göra det tillgängligt för allmänheten.

Patent

Rätt att bli omnämnd som verkets upphovsperson och förbud att använda verket i samband som kränker uphovspersonen.

Mönsterrätt

Upphovspersonens automatiska ekonomiska och moraliska rätt till sitt verk.

2. Till vilken eller vilka rättigheter anknyter nedan nämnda saker?

Para ihop: upphovsrätt, närstående rättighet, patent, varumärke, mönsterrätt, ej IP-rätt

Upphovsrätt	En mobiltelefon
Närstående rättighet	Vind- och vattentäta sportkläder
Varumärke	Läkemedel
Patent	Ett fotografi
Mönsterrätt	En lagtext
Ej IP-rätt	Torrschampo
	En film
	Ett myndighetsbeslut
	Ett datorspel
	En webbtidning
	Ett snabbvärmade bastuaggregat
	En konsert
	En designmöbel

3. Lista fem yrken i vilka upphovsrätt har särskilt stor betydelse.

1.

2.

3.

4.

5.

---

4. Kontrollera att du förstår vad industriella rättigheter innebär. Industriella rättigheter är:

5. Ringa in de yrken i vilka industriella rättigheter har särskilt stor betydelse:

fiskare

IPR-chef

matbud

industridesigner

ekonomiassistent

frisör

innovatör

konduktör

startup-företagare

varumärkeschef

bilmontör

maskiningenjör

6. Markera följande påståenden om de är R (rätt) eller F (fel).

Motivera ditt svar på strecket efter påståendet.

RÄTT ELLER FEL? MOTIVERA:

A) Industriella rättigheter kan säljas till andra.

_____

B) Ett varumärke kan patenteras.

_____

C) Varumärken används för att skilja ett visst företags tjänster från andra företags motsvarande tjänster.

_____

D) Varumärket kan vara företagets mest värdefulla egendom.

_____

E) Du kan patentera en ny idé som du har kommit på.

_____

F) Med patent skyddas nya tekniska lösningar.

_____

G) I Finland söks patent via Patent- och registerstyrelsen.

_____

H) Du har formgett en ny flingskål. Du kan ansöka och få mönsterrätt till den.

_____

I) Mönsterrätt kan endast fås av en person som har upprättat ett mönsteravtal.

_____

J) En licens är ett tillstånd att använda till exempel ett varumärke eller en uppfinning som tillhör någon annan.

_____

TILLÄMPLIGA UPPGIFTER

7. Du har på internet hittat en intressant filmwebbplats samt en märkesprodukt till ett exceptionellt förmånligt pris. Du börjar fundera på om webbplatserna verkligen är lagliga och tillförlitliga återförsäljare av produkterna.

Skriv åtminstone fem saker med hjälp av vilka du kan säkerställa att det inte är fråga om en olaglig filmwebbplats eller en webbutik som säljer förfälskade produkter. Motivera ditt svar på strecket efter påståendet.

*Du kan söka information till exempel i följande källor:
laillisetpalvelut.fi/sv/sa-avslojar-du-en-pirattjanst/
facq.fi/tuotevaarennokset*

1.

2.

3.

4.

5.

---

8. Diskussionsuppgift i smågrupper eller parvis. Er klass har beslutat att samla in pengar genom att trycka kända logotyper/spelfigurer på tygkassar och sälja dessa vid evenemang.

a) Får ni göra så?

b) Vilka saker med anknytning till IP-rättigheter ska beaktas i den här situationen? Nämn åtminstone tre saker.